

Teir vilja ikki hava ábyrgd av at úthyggja flogvøllir, hvat bankarnir gera osfr. Hetta siggi eg og sum eina heilt náttúrliga gongd, og tí er so stórir tørvur á nú at siga, at vit taka fulla ábyrgd av okkara egna samfelag.

Danir og vit og framtíðin

Høgni Hoydal sigur, at vit so skulu fara til Danmarkar og gera stöðuna upp, har vit m.a. gjarna vilja taka ábyrgdina av flogvølli ol. Men so skal tað eisini vera við atliti til, hvørjar skyldur Danmark hevur havt móitvegis Føroyum, og hvussu tær eru røktar gjøgnum tíðina. Tað ber ikki til bara at siga, at nú yvirtaka vit alt tað, sum danir hava forsmót. Her má fáast ein uppgerð, sum eisini byggir á eitt forarbeiði, ið snýr seg um, hvat er rimuligt og rætt.

-Men er tað ikki eitt sindur lægð at einum sjálfstýrislandsstýri beinvegin at visa aftur einum danskum ynski um, at føroyingar yvirtaka eitt nú raksturinn av flogvøllinum?

-Eg haldi tað er rætt, at vit siga, at hetta er nakað, sum vit politiskt mugu viðgera, áðrenn vit taka undir við tí.

Annars er Høgni Hoydal sera fegin um tann partin av avtaluni, sum sigur, at danska stjórnin jattar á ein siviliseraðan og demokratiskan hátt at fara undir samráðingar um at gera Føroyar til ein suveren stat.

-Hetta meti eg at vera ómetaliga týðningarmikið, og hetta verður so eisini mitt arbeiðsøki.

Uppá fyrispurning hvussu langt hann er komin við hesum arbeiðinum sigur landsstýrismaðurin, at hann í løtuni er í ferð við at skipa hetta saman við umsitingini og síðani at fáa samskipað við restini av málsøkjunum, hvat skal gerast innan tey ymsu málsøkini: at fáa kortlagt yvirhøvur, hvørjar avleiðingar verða osfr.

Áðalorðaskifti á tingi

Høgni Hoydal vátar, at tað fer at verða sett ein serfrøðinganevnd, men tað fyrsta, sum skal henda, er, at lögtingið skal hava eina aðalviðgerð, t.v.s. tað skal fáa høvið at úttala seg um eina ætlan, sum landsstýrið fer at leggja fram. Nústandi tá kann ein fara undir at seta tað stóra arbeiðið í gongd. Nú er bert talan um fyrirreikingina.

Nær aðalorðaskiftið verður veit Høgni Hoydal enn ikki, tí fyrst skal landsstýrið gera uppskot til samtyktar, sum vónandi kann verða lagt fyri lögtingið heilt tíðliga í ólavskútingsetuni.

Í hesum uppskotinum verður so skotið upp, at lögtingið staðfestir, hvønn rætt vit hava til at gerast suverener stat osfr. og síðani gera eitt uppskot um, at tingið heimiðlar landsstýrinum at fara at samráðast við dansku stjórnina um ein sáttmála.

-Men hvat vil tú siga til allar teir føroyingar, sum í dag bera stóran ótta fyri

gongdini, nú m.a. tjóðveldisflokkurin ætlar at kvetta við Danmark?

-Eg skilji óttan, tí at fólkið siggja einar suverener Føroyar sum, at tað verður kappað á stokkinum, og at ein tá ikki veit, hvar ein flýtur.

Til tað siga vit, at her ikki talan um at kappast á stokkinum, men tað er talan um eina skipaða gongd, sum fer fram á ein demokratiskan og siviliseraðan hátt. T.v.s. at lögtingið viðger fyrst málið, og landsstýrið arbeiðir síðani víðari við tí í samráð við dansku stjórnina. Ein nýggj avtala skal so gerast millum tvey suverener lond eins og Ísland og Danmark gjørdur í 1918 og har nettup samstarv varð avtalað á nógvum økjum.

Høgni Hoydal sigur víðari, at ein slíkur sáttmáli skal sjálvandi eisini innihalda reglur um, nær hann skal endurskoðast og uppsigast.

-Vit leggja eina koyriætlan, ein skipaðan leist, á ein siviliseraðan og demokratiskan hátt. Tað meta vit er av allarstørsta týðningi.

Men hvat heldur Høgni Hoydal um gitingarnar, at fólkalokkurin, tá avtornar, als ikki vil ganga eins langt á loysingarleið sum tjóðveldisflokkurin?

-Fólkalokkurin hevur skrivað undir samgonguskjalið, har kósin er stungin út. Grundarlagið fyri hesum politikkinum stendur svart uppá hvítt í samgonguskjalinum, nevniliga at fáa Føroyum fullan politiskan suverenitet. Hetta merkir, at lögtingið fær alt lóggávuváld, og landsstýrið hevur í prinsippinum alt umsitingarvæðing, men her siga vit eisini, at tað eru nøkur øki, sum vit mugu gera nakrar skiftisskipanir fyri, áðrenn vit yvirtaka alla umsitingina. Anfinn Kallsberg hevur nevnt hetta: at venda Heimastýrislógina á høvðið, t.v.s., har vit hava allan rættin og kunnu útlegera nøkur viðurskipti til danir at umsita, til vit sjálvir klára at yvirtaka ella gera okkara egna skipanir.

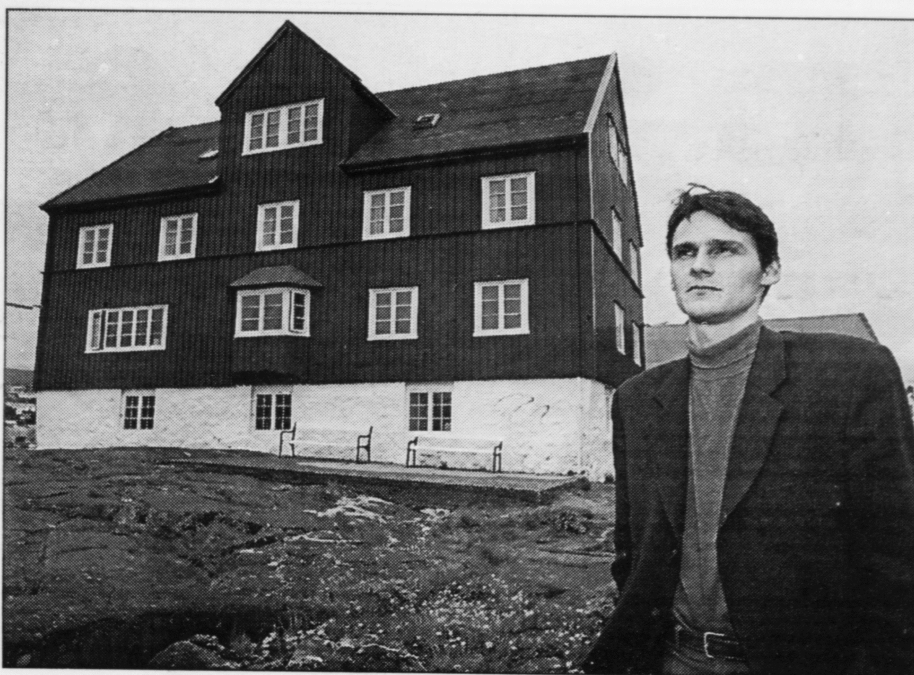
Høgni Hoydal undirstrikar, at, at hetta at taka tí fullu politisku sjálfstøðuna, er ikki nakað lop út í tóman heim, hvørki búskaparliga, útbúgvingarliga ella heilsuliga.

Hann vísir á, at tað eisini er nettup hetta, sum er avtalað við dansku stjórnina í grein 9, sum er ein staðfesting av, at danska stjórnin er tilreiðar at fara undir hesa „siviliseraðan og demokratisku prosesina“.

Fólkaatkvøða

Landsstýrismaðurin vísir á, at tekur lögtingið undir við uppskotinum frá landsstýrinum, so skal tann sáttmálin, sum landsstýrið fer at samráða seg til við dansku stjórnina, út til fólkaatkvøðu.

-Hetta er tí ein sera trygg og skipað gongd, sum eingin nýttist at óttast. Tað verður viðgjørt í almenninum í allar endar og kantar, áðrenn nakað verður sett í verk.

Høgni Hoydal heldur annars, at nýggja avtalan við danir eigur at verða við til at mana nakrar av ræðumyndunum í jørðina.

-Vit standa hereftir nóg sterkari í samráðingum við danir. Vit duga nógvið betri at gera okkara ynski greið og fáa tær loysnir, sum vit sjálvi ynskja, nú vit hava tikið avgerðina um sjálvi at taka politiska ábyrgd.

-Er virðingin millum danir og føroyingar aftur komin uppá pláss við hesi avtaluni?

-Tað vil eg ikki siga. Tann álitisgreppan, sum var í bankamálinum, stavaði frá nøkrum avgerðum, sum tiknar vórðu í Danmark og har tað ikki varð lurtat eftir føroyingum. Nú siga vit, at vit sjálvir taka ábyrgdina. Danir røkja síni og vit okkara áhugamál. Grundarlagið undir hesi avtaluni, og tað, sum skal til fyri at kunna skapa nýggj viðurskipti millum Føroyar og Danmark og byggja nýtt álit uppáftur, er, at tú ger greitt, hvørji áhugamál danir hava og hvørji áhugamál vit hava.

Undirgrundin

Hvussu tryggur er Høgni Hoydal undirgrundaravtaluna við danir, nú hann sjálvur hevur fingið váttan fyri, at tað finst hópur av skjølum í hesum máli, ið eru loynilig - og hevur hann biðið um innlit í hesi skjøl?

-Nei tað havi eg ikki gjørt enn. Men hatta verður ein partur av tí stóra fyrirreikingararbeiðinum, sum skal gerast. Tað má vera greitt, hvønn týðning bæði undirgrundin og hernaðarmál hava havt gjøgnum tíðina. Tað venda vit aftur til.

Høgni Hoydal sigur, at tá talan er um stórpólitisk mál so sum undirgrund, danska krónuvirðið osfr. so er tað greitt, at danska stjórnin skal røkja áhugamálini hjá tí samlaða danska ríkinum,

og tað kemur so at ganga móti okkara áhugamálum. Hann heldur, at einasta loysnin fyri at koma burtur úr mistonkiliggerðanini, og eitt nú óttanum fyri, at skjøl skulu vera goymd ol. er, at vit sjálvi taka ábyrgdina og siga, at nú leggja vit sjálvi politikkinn til rættis.

-Hvur tú varhugan av, at tað finst nakað týðningarmikið í undirgrundarmálinum, sum ikki er komið fram fyri dagsins ljós?

-Um ikki Schluter- og Nyrupstjórnin hava umhugsat, hvørjar avleiðingar tað fær fyri samlaða danska orkupolitikkin og ríkið, tá teir lata okkum undirgrundina, so hava teir ikki gjørt sítt arbeiði til lítar. Eg haldi annars, at tað er uppá tíðina, at ein fær greiðar linjur, har tað greitt framgongur, hvat Danmark ynskir og hvørji áhugamál danskar fyrirkur hava í føroysku undirgrundini, hvussu fáa vit lagt tað á borðið og kunnu reka okkara politikk út frá tí.

Høgni Hoydal metir, at tað var ein stórir fyrirmyndur fyri føroyingar, at vit yvirtóku undirgrundina undir heimastýriskipanini. Tað er nevniliga eisini ein viðurkenning av, at føroyingar kunnu fáa fullan suverenitet á tí økinum eisini.

Vit spurdu Høgna Hoydal, um hann ikki kortini kennir seg eitt sindur ótryggan við gongdina í eitt nú undirgrundarmálinum!

-Trupulleikarnir hjá føroyingum: at bera ótta fyri, hvat gongur fyri seg á ráðharrastovum í Keypmannahavn, eigur ikki at vera reellur longur, tá vit sjálvir hava sagt, at vit taka ábyrgdina. Eg kenni meg tí als ikki ótryggan, soleingi føroyingar hava nøkur ynski um, hvat teir vilja.

-Tú ber ikki nakran ótta fyri, at danir vilja broyta undirgrundaravtaluna, tá nógvið olja verður funnin?

-Tað siggi eg ikki sum nakran trupulleika, tí til ta tíð hava vit tikið fullan suverenitet av bæði landi og undirgrund.

Høgni Hoydal, virkandi lögmaður vónar at kunna leggja upp fyri tingið í næstum um føroyskan suverenitet og at aðalorðaskifti kann verða í tinginum tíðliga í ólavskútingsetuni

DAGBÓKIN

29. juni 1998 - 4. juli 1999

Bókin kostar 45 kr. og fæst kringlandið í hesum handlum:

- í Suðuroyar heimavirki í Vági
- hjá Ellen Dahl í Vági
- hjá Bókbindaranum á Tvøroyri
- í Støtlið stöðini á Sandi
- hjá Sonrup í Sandavági
- í NB handlinum í Vestmanna
- í Bókabúðini í Runavik
- í Alfa bókahandli í Klaksvík

Í Havn fæst bókin í hesum handlum:

- í H.N. Jacobsens Bókahandli
- í Griffilinum í SMS
- hjá Hjalmar Jacobsen
- í Bókasøluni í SMS

pappírslonin

SVERRISGÖTA 9 · FO-110 TÓRSHAVN
TLF. 310603 · FAX 310806 · BOX 195